ПЛАСТУН „СКАУТ“

ЧАС … СТОВОѢ МОЛОДЕЖИ.

Biblioteka nauk. tov. im. Ševčenka Lwow Czarnieckiego 24.

Р. IX. Фебруар Ч. 6.

КНИГОПЕЧАТНЯ „СВОБОДА“ УЖГОРОД, УЛ. ЛУЧКАЯ

»ПЛАСТУН« часопис руських вôддѣлôв Союза Пластунôв Пôдкарпатскоѣ Руси. — Редаґує: Редакційна колеґія. — »Пластун« выходить кôнцем кождого мѣсяця кромѣ мѣсяцѣв юлія и авґуста, найменше вôсѣм разôв до рока. — Предплатне для пластунôв: 4 Кч за цѣлый рôчник; поодиноке число 50 гел. Для непластунôв предплатне за цѣлый рôчник: 8 Кч, поодиноке число: 1 Кч.

Администрація: *Іван Рôман*, Ужгород. Пôдкарп. Банк.
Отвѣчальный редактор: *Юліян Ревай*, Ужгород.

До уваги!

В адміністраціѣ Пластуна можна дôстати повный Пластовый односторôй за попередным надôсланнєм грошей.

Цѣна поодиноких частин одностроюо:

Капелюх вôд	. . .	Кч 12—36.—
Сорочка „	. . .	„ 28—35·—
Хустина синьо-жовта	.	„ 4— 5·—
Штаны „	. . .	„ 55—65·—
Ремѣнь „	. . .	„ 10—12·—

Дальше можна дôстати всѣ пластовѣ выданя нашѣ и львôвськѣ по тых самых цѣнах як и у Львовѣ.

1. О. Вахнянин: »Пластовым шмяхом за красою життя«	. . . . .	Кч 10·—
2. Др. Ол. Тисовський: »Житя в Пластѣ«	.	„ 10·—
3. Дуб Кобза: »Пластовый спѣванник»	. .	„ 10·—
4. П. Ісаїв: Пластовѣ приписы и розпорядки	.	„ 6·—
5. П. Ісаїв: Пластовый односторôй	. . .	„ 2·—
6. В. Кархут: Перша проба Пластуна	. .	„ 4·—
7. „ Друга и третя проба Пластуна	.	„ 8·—
8. Є. Ю. Полонський: Пластовый гурток	.	„ 4·—
9. Др. Д. Донцов: Юнацтво й Пласт	. .	„ 1.60
10. О. Яремченко: Основы Пластунства	. .	„ 2·—
11. Л. Бачинський: Основы Пласту	. . .	„ 4·—
12. С. Черкасенко: Лѣсовѣ чары	. . .	„ 4·—
13. П. Франко: Пластова пригода	. . .	„ 1.60
14. Л. Бачинський: Вовченята Лисичкы	. .	„ 60
15. „ Порадник впорядчика	. .	„ 3.—
16. Т. Крушельницякий: На тихих водах	. .	„ 2·—
17. Др. Річинський: До щастя славы, і свободы		„ 4·—
18. Пластовый календарь »Скоб« на рік 1930—31		„ 3·—

»ПЛАСТУН« -- »SKAUT«

ЧАСОПИС ПЛАСТОВОЂ МОЛОДЕЖИ

Р. IX. Февруар 1931 Ч. 6.

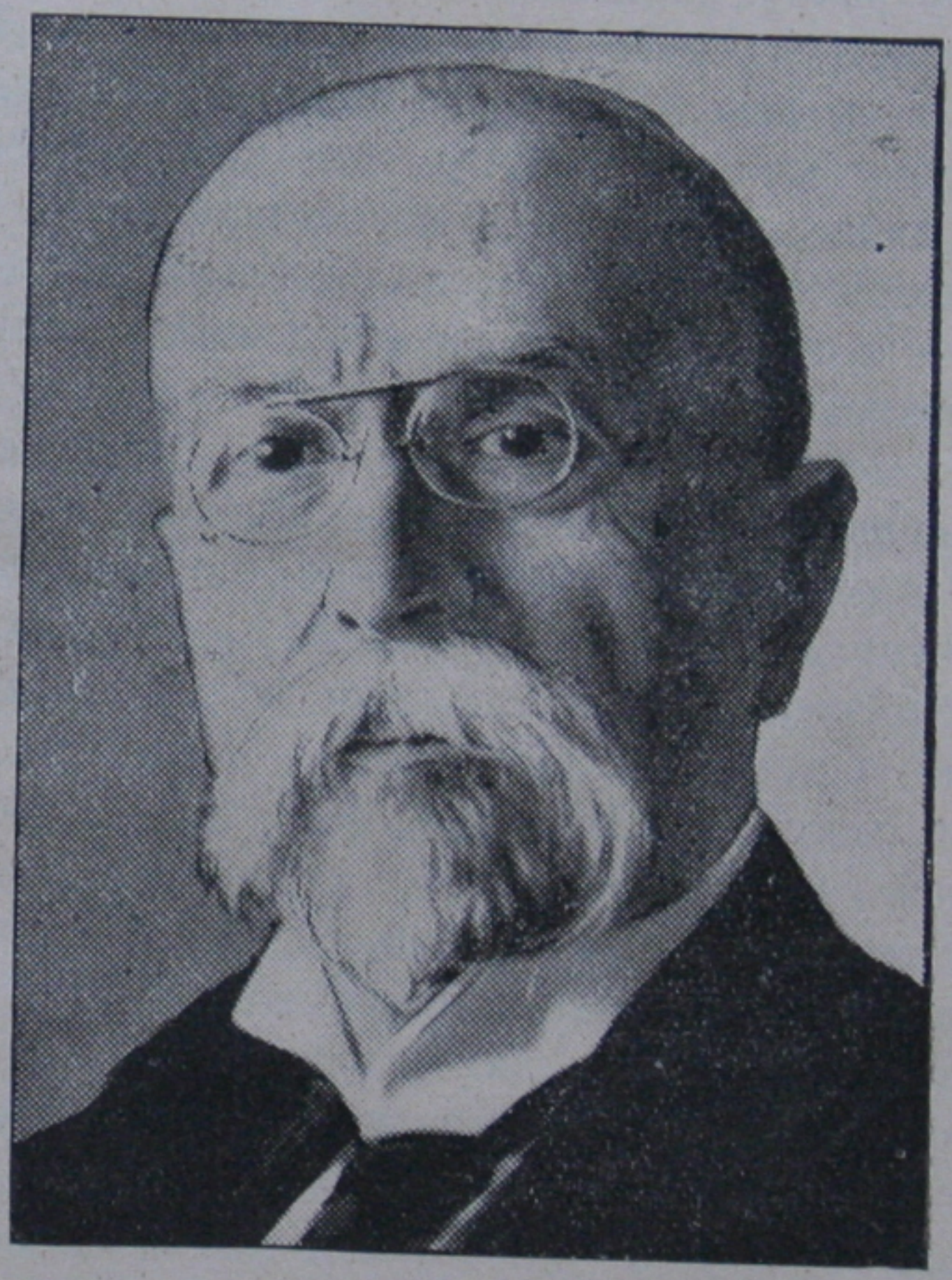

Пластуны Пôдкарпатя бажають пану президенту до його 81. р. уро ин богато щастя и здоровля.

БІБЛІОТЕКА
ПЛАСТ. ТОВ. ІМ. ШЕВЧЕНКА
У ЛЬВОВІ

Годинник.

Переді мною на столі годинник, поставлений легма. Блискучим склом усміхається довголітний, невідступній друг і завжди, в одно й одно співає свою пісню:

— Тик, так!

Доходить північ. Небаром піду спати й положу його під подушку, але й це не виведе його з рівноваги. Буду засипляти, а він спід подушки: — Тик, так!

Встану рано і перший мій погляд упаде на него. А він знов усміхнеться і знов прошепче до мене: — Тик, так!

І так весь день. І чи буду я завтра йти в дощі, чи в грізну бурю, як грім розріже небо своїм блеском-гуком, чи може вийде ясне сонце й позолотить ввесь світ, чи на буйному морі буде мене завтра гойдати корабель, все одно, мій годинник буде однаково тикати в моїй кішені, чи в моїй руці, однаково шептати: — Тик, так!

Але в мене ще другий годинник, довгий, стінний, що тільки завішений прямовісно йде. Виведе його якабудь дрібниця з прямовісного положення, хромає, як воєнний пошкоженець, що має одну деревляну ногу. Хромає й стогне: — Мені зле, мені зле!... Хочеш його поправити й пересунути на пару міліметрів в ліво — гупає як деревляною ногою по камені. — Мені зле, мені зле!... Посунеш іще далі — хоч і накручений стає.

Хочу мати серце як малий годинник, сильне, тверде, повне таємничих, незбагнутих сил життя. Хочу вміти біду перенести й завжди над собою панувати. Прийде буря, чи воєнна хуртовина й до основ понищить моє домівство, не нарікаю, бо знаю, що наріканням, стогоном і слезами не вібудую своєї хати, а тільки одним ділом. Отже: без скарги і жалю до праці! Вітер ніколи очей мені не завіє, бо завжди приготований на него. А впаде нещастя на мене, чи на весь мір рід — чоло піднесене в гору, уста німі, а діло знов кипить в моїй руці.

Товаришів, яких дрібні невдачі розфилювали й вони стогнуть, проклинають увесь світ і себе й знеохочені опускають руки, коли найбільше треба діл — я давно кинув за собою. Через пропасти й огонь я вже перейшов і знов я на горі, і скарби душі ізі мною.

В. Б.

Ілько Калічак.

О руханковых системах.

В сучаснôй добѣ руханка й змаг сильно поставилися на ноги а кожна держава асиґнує на тѣловыховнѣ цѣли великѣ грошевѣ сумы, крѣм того выдається фахова литература й багато пишеться про це у пресѣ. Лѣкарѣ, педаґоґи, освѣтнѣ працѣвники й народнѣ проводирѣ прийшли до переконаня, що кожный нарôд потерпѣв у свѣтовôй вôйнѣ величезнѣ фізичнѣ страты. Цих фізичных сил народови, — котрый змагається о своє істнованя й о свôй престиж — є конечно треба й тому руханки та спорту вживається на це, щобы знищенѣ силы вôдновити, збôльшити й скристалізовати ѣх до одноѣ купы. Не ходить тут о пропагованя руханки або спорту, але розходиться о направленя всенародніх сил й вôдродженя з воєнного й повоєнного лихолѣтя. — Руханка та змаги мають бути при тôм успѣшными способами, бо прийшов такий час, що о тѣловихованя є велике заинтересованя а при ньому вживається рѣжных метод.

В руханковому свѣтѣ дуже часто мильно вôдрѣжняють двоє понять: руханковый систем и метода. — Систем є це зôставленя всѣх руханковых первнѣв в одну цѣлôсть, котру подѣлено пôсля певного рода правил до спеціяльных угруповань а котрым пôдложено наукову пôдстôлку. Метода — є це пляновый поступ за певного рода цѣлию.

Систем и метода вôдрѣжняються своѣм призначеням. При системѣ бере верх теорія а при методѣ перевысшає практичный бôк.

Стремлѣня культурного народа є — тѣловыховнѣ вправы повести у тому напрямѣ та в такому дусѣ, який легко згоджувавбися з народньою вдачею й легко пôдпомагав в всенародніх зусиллях. Тому стрѣчаємося зô системом шведським, нѣмецьким, француським, данським, чеським и т. д.

Що до тѣловыхованых вправ — то вони вôдбуваються будьто з внутрѣшньоѣ потребы (танець, гры), або з практичноѣ сторôнки (ловы, вправы вôйськовѣ). До цих вправ дôйшла людина своєю природньою вдачею, тому цѣ вправы называються — природными. Крѣм них є ще вправы — штучнѣ — на руханковых приладдях.

Тѣловыховнѣ вправы опираються в першôй мѣрѣ о

лѣкарську науку. Цѣ, — котрѣ руханковѣ вправы вважають за средство, котре зôсилює й вышколує людський орґанізм (кости й мязи) — задивлятимуться на вправы пôсля анатомічного погляду. Цѣ, — котрѣ цѣкавляться вплывом руханки на дыханя, на обѣг крови й на розвôй серця — посуджуватимуть з физіольоґічного боку. — На руханковѣ вправы можна теж задивлятися й з психольоґічного боку. Пôсля подôбных поглядôв повстали рѣжнѣ руханковѣ системы, основанѣ на пôдкладѣ анатомічнôм, физіольоґічнôм а навѣть й соціольоґічнôм.

1. Руханка шведська.

Шведська руханка укладу Петра Генрика Лінга (1776–1839), була якийсь час маловѣдома й щойно в передвоєннôй добѣ набрала вона широкого розголосу. Лінгова система зродилася тодѣ, коли скандинавський нарôд був замореный алкоголем й сухотами. Вôд того часу цей систем розпочав успѣшну борню из цими двома паразітами.

Лінгова руханка обнѣмає выбранѣ й методично зôставленѣ вправы, котрѣ вплывають на певного рода вязанки мязôв. Щобы вплыв руханки був успѣшнѣйшим — вжыває на це спеціяльного приладя. Є це рібстоль (щеблôвка, або драбинки з густыми щаблями), драбины — з помѣж щаблями квадратовыми отворами, деревлянѣ кладки (бом) — для вправ рôвноваги. Крѣм того мають шведы лавчины, скôснѣ й прямовѣснѣ линвы, мотузянѣ драбинки, кôзлы й прилядя до скокôв.

Вправы є подѣленѣ на групы:

А. Вправы передовѣ: впоряд, легшѣ вправы нѣг, шиѣ, вправы рук, одна або двѣ вправы кадовба, одна або двѣ тяжшѣ вправы нѣг.

Б. Вправы головнѣ: вправы хребтового стовбця, легшѣ вправы в пôдношуваня тягарôв, вправы рôвноваги, бôчнѣ вправы кадовба, вправы живота, плечий, хôд, бѣг, тяжшѣ вправы в пôдношуваню тягарôв, скок, перескоки, гры й вправы зручности.

В. Вправы кôнцéвѣ: вправы нѣг, одна або двѣ вправы кадовба та вправы в дыханю.

Вправы передовѣ розрухують помалу мязы й тѣло пôдготовляють до дальших тяжших вправ. — Вправы головнѣ вплывають на мязы, збôльшують чинностъ внутрѣшних ор-

ганôв й прискорюють обѣг крови. — Вправы кôнцевѣ приводять внутрѣшнѣ органы до нормального стану й ѣх успокоюють.

Лінгôв систем дбає о поправне держання тѣла, о гарно выпнену грудь й о глубоке дыханє.

2. Руханка нѣмецька.

Фридерик Людвик Ягн (1778—1859), влучно названый батьком нѣмецькоѣ руханки, построѣв свою руханку на вправах Гутсмуца та Фітга й доповнив єѣ такими вправами, якѣ мѣж простым народом найбôльше улюблєнѣ й котрых найрадше вправляли. — Ягн вправляв в Газенгайдѣ зô своѣми руховиками вправы на приладдю (поруча, кôнь, дручок и т. д.), рѣжнородѣ ходы, гры й мандрôвку. Вôн старався ворогôв побѣдити не оружжам — але руханкою. Своѣм руховикам вщѣплював не вôйськовый »дрілль« — дресуру — але глубшѣ й ідеальнѣйшѣ прикметы. Добру мораль, точнôсть, глубокий національзм, дисціпліну, любов й вôданôсть вôтчинѣ та народню гордôсть... Батько руханки зробив чудо, бо завдяки його выхованю тѣлеснѣ вправы закорѣнилися мѣж нѣмцями так сильно — що вони ѣм тепер сталися щоденною потребою й нею жиють.

Нѣмцѣ є сильнѣ та свято в Ягновi слова дальше вѣрють, що — душею руханки — є народне житя та, що вона маєе дозрѣвати мѣж всѣм громадянством.

Не позычай грошей у оптимѣста.

Одного разу прийшов до Марка Твайна (американський гуморист) його приятель журналіст, щобы позичити 100 долярôв. Марк Твайн усмѣхаючись вôдповѣв так свому другови: »Друже, не можу сповнити твою просьбу а то з двох причин. По перше, ти мôй приятель. Я оптиміст, а кождый оптиміст числиться з тым, що позыченѣ ним грошѣ, повернуться. И так в день повернення менѣ грошей, мы бы посварилися и перестали бы бути добрыми приятелями. Лѣпше буде, як що мы посваримося теперь; я не втрачу 100 долярôв, але и ты не выйдеш на тôм зле, бо дам тобѣ дуже добру раду. Позыч собѣ у пессіміста; вôн завжды лише зле чекає в будиччинѣ и зовсѣм не здивуєся, як що не вôддаси йому грошѣ«.

T. B.

М. Магир.

Модерний поет.

Славний то хлопець був Тарас Пиріжок. Хвалили його і учителі й товариші, родичі на нього не нарікали, ба навіть горді були, що мали такого сина. Ходив він вже до третьої кляси ґімназийної, був першим учеником, хоч далеко менше учився, як другі. Не один завидував йому його голови.

Коли він став учитися про Тараса Шевченка, та коли став читати його твори, був незвичайно гордий, що й він носить таке славне імя.

Хоча його товариші любили і поважали, то таки дали йому прізвище таке, що його обиджувало. Тому, що він держався, як казали, маленький-грубенький, прозивали його Тарас Бульба. Коли би він однак був прочитав книжку, про славного козака Тараса Бульбу, то певно ще більше гордився своїм іменем. Та дармо! Він певно прочитає її пізнійше. А поки що лютила його се дуже і кождий, хто його прозвав Бульбою, ставав відразу його ворогом. Тоді він злісно відгрожувався: »Чекай, прийде коза до воза«! І звичайно таки коза до воза прийшла. Як тільки була яка тяжка задача, вже обступала пиріжка з просьбами: »Поможи!« Тоді Пиріжчок не одного відганяв немилосердно. Такий, що стягнув на себе гнів Пиріжка, скоро каявся і шукав нагоди, щоби його перепросити. А що це діялось в бурсі (інтернаті), то й нагода звичайно лучалася. Пиріжок любив дуже пироги. Тож як хто дістав із дому пакунок, брав зараз кілька печених пирогів і йшов до Пиріжка. А Пиріжок і найбільшого ворога приймав радо, якщо він у руці держав пару пирогів. Се була його найслабша сторона, але він зле на тім ніколи не виходив.

От сього то Пиріжка полюбили і старші товариші за його талановитість, підсували йому всякі книжки до читання, а навіть позволяли йому приходити до їх читальні і прислухуватися всяким відчитам.

На однім із таких відчитів довідався він навіть про новий напрям у поезії і хоч не все гаразд зрозумів, став відразу футуристом.

»Отсе правдива поезія! Отсе краса! Таке богацтво но-

вих слів! Така свобода! Колиб Шевченко встав і прислухався!« Так говорив він сам до себе і з дива не міг вийти, що Шевченко сього не догадався.

І чого то так довго говорити »Я наївся пирогів« — як можно сказати »я напирожився!«

Він вернувши до дому, став постійно укладати собі новий словар.

Я їв ковбасу — я ковбасився.
Я їв бульбу — я бульбився.
Я їв капусту — я капустився.
Я начитався книжок — я накнищився.
Я летів як птиця — я птичився.
Я зголоднів як собака — я зісобачився.

Радість його не мала границь. Сеж геніяльний винахід! Ех, коби Шевченко був знав! Він не був би писав.

Думи мої, думи мої
Лихо мені з вами,
На що стали на папері
Сумними рядами?
Чом вас вітер не розвіяв
В степу як пилину,
Чом вас лихо не пригнало
Як лиху дитину?

Він став згаданий вірш перелицьовувати по свому:

Чому ви думи так не повилися,
І мені на лихо сумно попаперилися?
Чом вас не розвітрило, не розстеполелонило,
Чом не злихочонило, не злиходитинило?

»От так би був виглядав Тарас Шевченко!« говорив він до себе. Але не шкодить! Був колись Тарас Шевченко, а тепер буде Тарас Пиріжок. — А який же я буду оригінальний! Таких слів іще ніколи не було в поезії! Я першій! Тільки мушу щось такого видумати, щоб відразу здобути собі славу!

В неділю по обіді в бурсі було весело. Під проводом одного музикального ученика зложився хор, співано веселі пісні, від часу до часу сипалися веселі дотепи, по яких вибухав загальний регіт. Але Пиріжок того не слухав. Він у куточку мучився, але прів, бо хотів конче добути слави в новій поезії.

Він щось писав, то числив на пальцях, то зчеркував і знов писав, а з того вийшов зовсім удачний вірш.

Накапустився в неділю
У голодній бурсі,
І спаперу пару віршів
По новому курсі.
Ой не можна у тій бурсі
Так, як дома жити,
Бо нема чим свинитися
Тай ся пирожити.
Наковбасився десь тато
Тай собі сміється.
А мені тут від капусти
Ледви серце бється.
Я бим зптичився до дому,
Щоби окрилити,
А ногами за далеко,
Тай будуть боліти.
Ой щоби то зворонити
Або усорочіти,
Яб не мусів тут в куточку
Гірко капустіти.
Я найгіршим воріженькам
Сердечно бажаю,
Щоб їм в хаті побурсіло
До самого краю.

Дальше не дали йому писати. Збиточники закралися і вирвали йому з рук його твір і зважаючи на протест, стали голосно читати. Ох і сміха було! Декотрі реготалися, аж за живіт трималися, а декотрим і сльози капали зі сміху.

— Наука старших товаришів не пішла в ліс.

Слава Тараса Пиріжка розійшлася по цілій гімназії, а його словар вивчилися всі дуже скоро.

Спитаєте, яка була дальша доля Тараса і його віршів. Не знаю. Кажуть, що скінчивши гімназію, поїхав за море шукати пригод, звідки і не вернув. Дикуни зловили його і зробили собі з нього смачний обід.

Хто знає? Може й правда?

А шкода було би!

Ілько Калічак:

Еберів спосіб.

Хто інтересується тілесною культурою й хто переглядає руханкову літературу, журнали й часописи, то той часто стрічається з цим іменем, котре в руханковому світі здобували собі розголос й заслужене признання.

— Ґеоргій Ебер є бувший старшина французької маринарки і є творцем так званої методи. Його руханка описується на цьому — з чим чоловік зустрічається при своїй буденній роботі. Будучи у сталім звязку з воздухом, морем й сонцем — сотворив цей француз свій оригінальний руханковий спосіб. Свою методу показує він в так званій палєстрі. Таких шкіл має дві й обі є в природі. Літня є в Доувіль а зимова на французькій Рівієрі. Крім цих палєстр має іще школу в Парижі — палєстра моряцька, а крім того кермує курсами учительок, котрі хотять посвятитися руханковій праці.

Програма й мета, котра по цих школах панує, є приноровлена до вимог укладчика й в повні відповідає природньому способові. — Ебер хоче своєю методою виховати зразковий тип дівчини — сильну й енергічну, а котра довіряє силі своїх жіночих рук й звіряється сама на себе. Коротко кажучи — Ебер хоче, щоби дівчина була досконало підготована до практичного й самостійного життя.

Руханкове життя в літній школі на суші й в морській школі на кораблі Альсіон, є досить оригінальне й вічно рухливе. Буденне заняття зачинається 10—15 мінутовою руханкою. По ній є упорядкування, убікацій й шатер на площі. По пів годиннім відпочинку зачинається знову руханкова година. Руховички с поділені після зрілости до кількох гуртків. Діти вправляють осібно. Година починається бігом а він має на меті розрухати головні вязанки мязів. По цих вправах вправляють на лазиві (линві), хід на ногах і на руках, видосконалюються у так званому перерушуваному ході — це є падання долів на зігнуті руки, підносяться до згибу на дручку й на переміну. Відтак ідуть підскоки й скоки з місця, скоки з розбігу, стусан кулею, каменем або й тяжкими, волосінням набиваними мячами. До цих вправ зараховується перетяги з линвою або й без лин-

ви, змагання двійок, підношення й ношення ріжної ваги тягарів.

Після прав є практичне шиття а понім — виходять всі на пляжу. Тут беруть соняшні купелі, бавляться, плавають, нуркують. По обіді сходяться до їдальні на науку. По науці знова є вправи в метанню, вправи рівноваги, скоки, мети ратищем й диском. Крім того працюють на грядках в городі. По заняттю в городі, вправляють примітивні ритмічні вправи при ударях циганської решітки (тамбуріни). По вечері й по зробленню порядків є вільно.

Як лиш дівчина зголосилася до тої руханкової школи (дівчата від 13—21 літ), то зараз з нею роблять физіольогічне міряня (мірять грудну клітку, силу пальців, скількість із легенів видихуваного воздуха — життєва капаціта, тиснення крови, ударювання серця і т. д.). Теж іспитують й з деяких руханкових виконів, прим. біг, скок, мети, повзання на лазиві і т. п. Осягнені ці руханкові викони служать іспитуючим до оцінки руханкових здібностий — пі-ля котрих кандидатку приділюють до слабше здібного гурт-ка. Подібне міряння є теж і по відході зі школи а його за-реєстровують на це, щоби був статистичний перегляд — скільки дівоче здоровля скріпила руханка.

Друга школа — палєстра моряцька — виховує теж в самостійній і досить мозолистій праці, а всю роботу на цьому кораблі Альсіон (крім робіт біля машин і праці топників) мусять робити курсантки самі після поділу годин й після того — чи корабель є в пристані, чи на морі. Вчаться о будові суден, о сиґналізації, першій помочі, мірянню часу і т. д. На тому кораблику тілесне вихованя обнімає повзання по порозвішуваних линвах, лаженя, по високих маштах, вправи рівноваги, плаванія, скоки і т. д. Це дівоче заняття приспосіблене життю, котрим живуть моряки на своїх суднах... Миють й шурують палубу, напускають її оливою, направляють линви й корабельні плахти, вчаться на воду пускати човна, намонтовувати весла і т. д.

Крім цих практичних вправ, дістають вони вихованя духове і моральне.

З намічених примірів видно, яких способів ужив Ебер для свого способу — методи й куда він модерну дівчину тягне, котра горнеться до руханки та змагу. Мета є ясна!

— Вплив подібного заняття є благородний й воно не понижує, залежить тільки — чи буде мати відгук між жіночим нарибком. — З погляду тілесної культури, Еберова школа учить цих самих прикмет о котрі теж не забувається і по наших пластових таборах.

Федôр Ковачик, Берегово:

В полонину на малины.

Був красный, лѣтный ранок. Сонце вставало и через гору, скрôзь густый лѣс, заглядало до нас. Небо чисте. Нѣгде нѣ хмарки. Лиш тихенький вѣтрець подував и порушав листя на деревах. Птицѣ милозвучным словом звѣстили ранок и все збудилось до працѣ. З радôстю повставали сего рана й моѣ товаришѣ. Сонце выйшло изза лѣса а вже всѣ з порожными жбанками и вѣдрами чекали на мене в нашôй хатѣ. Ще вечером мы зговорились, що пôйдемо в полонину на малины.

В шестôй годинѣ вырушили. Перебрили студену рѣку и брались горѣ верхами. Переходячи лѣсами, богато перебули мы смѣшных пригод, але для них тут нема мѣсця. Довго мы ишли. Сонце вже высоко стало на небѣ и вже зближалось ид полудню. Но конечно и мы наближались до полонины. За чверть годины були вже коло колибы.

»Слава Исусу Христу« поздоровили старого ватажка Гриня. »Слава ѣа вѣки, заходѣть в колибу, хлопцѣ« — сказав вôн нараз. Мы зайшли и посѣдали на землю, выстелену галузем и папоротю. Ватажко десь з колибы зник. За хвилю приносить з другоѣ колибы будз сыра, як »кôнска голова«. Положив перед нас на якômсь полотнѣ и просив братись до нього. Мы зачали ѣсти, а ватажок выйшов. Як вже доволѣ наѣлись, хотѣли вôдходити. Но ватажко нас не пустив. Взяв з кута котел з молоком, накидав свѣжого сыра и наложив перед нас. Потôм дав кождому по деревянôй ложцѣ и лиш поглянув на нас. Мы вже знали, що хоче сказати нам. Зачали ѣсти. Ватажко знова выйшов. Мы, наѣлись досить сеѣ так званоѣ »застôльницѣ«, подякували ватажкови и за его радою рушили на другий бôк полонины. »Не гостить до вас вуйко, Иване?« Запитав я

вже здалеку ватажка. »Нѣчого не бôйтеся, хлопцѣ, вôн лиш в ночи, на вечерницѣ до нас приходить, за морем бы му вечеря!« Кричить вôн смѣючись.

Не задовго мы були на мѣсци. Тут куды глянеш, як бы червоною скатертю закрыв. Стôлько малин я ще не бачив. Мы всѣ имились до роботы.

»Йой, гад, гад«, закричав мôй брат Иван. Мы лишили посудины и збѣглись бити гада. И справдѣ чорна змія сидѣла на камени, пôднявши в гору голову.

Тут нараз мôй побратим Петро П. вхопив камѣнь и трах до змія. Потрафив, як завсѣды. Змія звилась скôлька разôв и здохла. Потôм, наповнивши посудины, мы зложили ѣх пôд великий камѣнь, немов пôд колибу и пôшли на долину в лѣс. З Волового почувся свист пилы. Позираю в годинник, а справдѣ за пять мѣнут дванайцята. Тут бачили мы всякѣ полонинськѣ птахи. »Отсе тетервак, Федоре, за него я мало секунды не дôстав в гімназіѣ« — каже мôй побратим. Всѣ засмѣялись.

»Тихше, тихше, хлопцѣ, я щось чую. Щось иде тут недалеко шумить«, — каже оден хлопець. Мы стали и слухаємо. Справдѣ, щось в лѣсѣ ломить хворост. Слухаємо далѣ, те й далѣ ломить. »А то певно якийсь вôл, ану, йдѣм подивитись, — каже Петро. Мы всѣ побѣгли. Слухаємо, а то вже тут, тут. Побѣгли мы з Петром ще трохи в долину и вылѣзли на колоду. Оглядаємося. Аж тут перед нами таки щось рушаєся й бурмоче пôд носом. Я уважно зачав дивити за єго рухами. Пересадило через колоду малѣ ноги и стало перед нами з отвореною червоною пащею на задних ногах. Зôвсѣм близько до нас. Вже лиш крок и нас вôзьме в своѣ руки.

Я, спôзнавши сю »особу«, про »заслуги« котроѣ я так богато наслухався, скаменѣв. Хто знає, щоб зô мною сталося, як бы мы витались, колиб не мôй побратим Петро. Вôн сильно вдарив мене в бôк и се менѣ помогло, се мене спасло. Мы скочили з колоды и без тямы давай утѣкати. Дѣти, побачивши се, й собѣ за нами.

Бог знає, як я утѣкав. Лиш по довгôм часѣ выбѣгли мы на якесь поле, не оглядаючись взад. Тут стрѣнули незнакомого чоловѣка. »Хлопцѣ, небôйтеся мене, я не опришок«, — кричав вôн. Та мы не вôд него утѣкали. Думали,

що ще »вôл« за нами гонить. Ледвы удалось йому нас успокоити. Я вôддыхнув. Оглядаюсь, чи когось не хибить. На щастя всѣ тут були, лиш не выглядали на себе. Вижу, лице брата кроваве, десь розбив голову. Бачу, мôй побратим стратив плащ. Подивився, чи на головѣ моя шапка, та єѣ нєма, лиш тепле мѣсце осталось на головѣ. Позираю на руку, а се кров. Я настрашився. В той час рана зачала болѣти. А не лиш зô мною сяке сталося, а зô всѣми нами.

Зачав нас чоловѣк питати, що з нами сталося, та мы не могли промовити. Аж накôнець Иван йому сказав перерываючи: »Медвѣдь нас хотѣв убити«. Як поглянув чоловѣк на нас, аж заплакав. Вôн допровадив нас ледви живых до дому. Дома лѣкарь заборонив выходить за два тыжнѣ з хаты.

Перележали мы з братом тѣ два тыжнѣ в страшнôй горячцѣ. Нѣчого не памятаю, що кругом мене дѣялось. Нам потôм казали, що мы в снѣ выкрикували нечуванѣ рѣчи. Мы выздоровѣли. За тыждень всѣ зôйшлися до нас. Аж тут дôзнались, що кому хибило.

Того дня всѣ були веселѣ. Грались и весело розмовляли аж до вечера. Але думки, йти в полонину на малины, нѣхто не мав.

Леонид Бачинський:

Висновки.

(З підручника для пластунів).

Коли пластун научився помічати і читати сліди, тоді слідуючою задачею є уміння зібрати все в одну цілість, себто нарисувати образ того, що сталося в оглядaнім місци. Се називається робити висновки.

Приміром може послужити такий випадок в Африці.

Один жовнір загинув і кілька його товаришів хоч перешукали всю околицю, не могли єго знайти. Вони в дорозі розглядин стрінули одного хлопця — мурина і запитали його, чи не видів жовніра. Хлопчиско на то сказав: чи не говорите ви про дуже високого жовніра, що їхав на сивім кони, який трохи хромав?« Жовніри на то відповіли: »Так, то є він, де ти йогó видів? А хлопець відповів: »Не видів я його, лише знаю, куди він поїхав«.

Жовніри заарештували хлопця, думаючи, що їх товариша забито і сховано, а хлопець про то знає. Однак мурин вияснив їм, що видів сліди жовніра, які може їм показати. Дійсно хлопець привів їх до місця, де сліди вказували, що там був жовнір. Кінь торкнувся дерева і лишив на нім трохи шерсти, причіпленої до кори, яка вказувала, що кінь був сивий, сліди копит вказували, що кінь був хромий, т. є. одна нога не так глибоко вбивалася в землю і робила коротші кроки, як тамті ноги. Що жовнір був високий, се доказувала зломана галузка, яку не достане людина свичайного росту. А що він був військовий, се доказує слід черевика на землі.

Висновки се є свого роду читання книжки. Хлопець, який ніколи не учився читати увидів читаючого книжку і запитав його: »Як то робиш?« Той вказав йому, що ряд малих значків на сторінці — є то букви, букви ті групуються в слова, слова творять речення, а речення дають нам знання. Подібно і пластун, розліджуючи дрібні значки і сліди, зіставляє їх разом в думці і швидко відчитує з них значіння, до котрого звичайна людина ніколи би не додумалася. Частими вправами доходить пластун до відчитування більше заплутаного сліду. Крім того се робиться дуже скоро, часто на перший погляд ока, так само як вправна людина швидко читає книжки.

Підчас війни в краю Матабелів Бейден Пауель завважав один раз свіжий слід в траві, коли листя трави були там ще зелені і вохкі. Всі листочки згиналися в один бік, що вказувало на напрямок дороги. Ідучи слідом по траві, прийшли на піскувате місце, де спостерегти сліди далеко тяжче. Виявилось, що се були жінки, тому, що мали маленьку стопу, з рівним берегом і робили невеликі кроки. Тут же знайшли сліди дітини, бо у них малий слід, береги криві і більші кроки. Всі ішли, не бігли, було їх 5—6, ишли в напрямку до гір, що були віддалені на 8 км., де думали находився ворог.

Ідучи далі знайшли лежачий листок в 10 метрах від слідів. Не було там дерев зовсім, а по листку пізнали, що такі дерева ростуть в 24 км., від сего місця. З того ставало правдоподібним, що сі жінки прийшли з тих сторін і принесли лист з собою та пішли далі. Піднятий лист був вохкий і

пахнув пивом. Короткі кроки жінок говорили, що вони несли тягар. В тих краях жінки носять на головах великі джбани і їх звикли прикривати листками. Один з тих листків знайдено, як випав по дорозі. Знайдено його в 10 мет. від дороги, се говорило за то, що був вітер. А вітру тоді не було, лише в пятій годині ранку. З тих дрібних слідів Байдел Пауель установив, що група жінок і хлопців в ночи принесли пиво і їжу з села, що було в 24 км. звідти і занесли їх ворогам, що находилися в горах, куди прийшли трохи пізнійше, як в 6. год. рано. Мужчини правдоподібно почали зразу пити пиво, впилися, стали сонні і меньше обережні, а тому беспечнійше можна блище до них підойти і спостерегти, що роблять і добути цінні данні, які будуть корисні для нападаючих.

З того прикладу видимо, що маленький листок мав велику вартість і помочею його і дрібних спостережень відчитана ціла подія, яка мала таке першорядне значіння.

Довжина першоѣ локомотивы выносила 4 метры, довжина модерноѣ локомотивы поспѣшного поѣзда выносить 23 метры. Тягар першоѣ локомотивы выносив 6 тон, тягар модерноѣ локомотивы выносить 100 тон.

Выпис из протоколу

засѣданя Кр. Пл. Ст., котре одбулося 23. сѣчня 1931.

Краєва Пл. Ст. на засѣданю обговорювала о слѣдуючих справах:

Бр. проф. Др. Бирчак згадує про зѣзд славянських пластунôв до Праги. В тôй справѣ выйшли слѣдуючѣ рѣшеня:

1. Кождый пластун повинен мати чистый и новый однострôй.

2. Союзова управа на засѣданю рѣшила, що на своѣ кошты вышле 9 пластунôв, котрѣ мають приготовитися на вправы, котрѣ будуть упражняти на зѣздѣ.

3. Бр. спортовому референту укладуєся, щобы приготовляз пластунôв до вправ на зѣзд.

4. Орґанизаційному референтови укладуєся, щобы перевѣв реґістрацію куринѣв та К. Пл. Ст.

Выпис из протоколу

засѣданя Кр. Пл. Ст., котре вôдбулося дня 2. лютого 1931.

Присутнѣ всѣ. Яко гость участвовав Бр. П. Яцько, дир. гор. шк. Кр. Пл. Ст. на засѣданю обговорювала о слѣдуючих справах:

1. Велися продовжаючѣ переговоры о зѣздѣ славянських пластунôв.

2. На зѣзд приготовляться слѣдуючѣ вправы: а) Волібаль, б) Лук, в) рѣжнѣ бѣги и танцѣ в гуцулськôм строю.

3. При утаборованю у Празѣ приготовиться гуцулська хата.

4. Пластуны з Пôдкарпатя на зѣздѣ будуть мати окремый прапор.

5. На зѣзд приготовляєся и пластова выстава.

Выпис из протоколу

засѣданя Кр. Пл. Ст., котре одбулося дня 11. лютого 1931.

Краєва Пластова Старшина на засѣданю обговорювала над слѣдуючими справами:

1. О построєню гуцулськоѣ хати выникла двояка думка и то а) хату можнабы построѣти з дерева, котре бы приготовилося дома и в Празѣ бы зложилося, б) и можнабы хату приготовити з чистого полотна, котре бы потôм забарвилося.

2. До заучованя танцѣв буде запрошена окремо одна особа, що розумієся на танцях.

3. Од пластунôв будуть вымагатися испыты, щобы на зѣздѣ кожды мав хоть кôлька.

4. На зѣздѣ заграєся и на гуцулськôй трембѣтѣ.

5. Односно выставы пластовоѣ, буде в Пластунѣ помѣщеный обѣжник.

Выпис из протоколу

засѣданя Кр. Пл. Ст., котре одбулося дня 18. лютого 1931, в Народнôм домѣ.

Присутнѣ всѣ. На засѣданю Краєва Пластова Старшина обговорювала о слѣдуючих справах:

1. Бр. проф. Др. Бирчак референував о поѣздцѣ до Берегова.

НАУК.-ТОВ. ІМ. ШЕВЧЕНКА
ЛЬВІВ

2. Бр. проф. Велегорський, реферував и о подержаню пластунських испытôв при торг. академіѣ в Мукачевѣ, на котрый приголосилося 14. пластунôв и пластунок. Ичпыт всѣ выдержали и Кр. Пл. Ст. испыты ѣм признає.

3. Односно реґістраціѣ курінѣ будуть поурґованѣ.

4. Од куріня старших пластунôв будеся вымагати справозданя и звѣт о станѣ.

5. Велися дебаты о редаґуваню часописа »Пластун«, при чѣм бр. Референты допоручали форму часописа змѣнити.

6. Секретарю Кр. Пл. Ст. уложено, щобы на кождôм засѣданю подав справы о аґсинтурѣ.

7. Для пластовоѣ бібліотеки Кр. Пл. Ст. закупляться всѣ пластовѣ часописы.

8. На кождôм засѣданю буде прочитаный один реферат.

Иван Вереш,
секретарь.